

WeL slim bezig - ROC West-Brabant innoveert

Alleen frontaal lesgeven is niet meer van deze tijd. ICT-docent Alfons Heerink van ROC West-Brabant moest het curriculum herschrijven. Er was weinig tijd voor. Heerink kreeg het een beetje benauwd. Toen bedacht hij: als ik mijn studenten daar nou eens actief bij betrek? Die gedachte werkte hij uit tot een vernieuwend idee en het idee werd een methode. Nu deelt hij zijn ervaringen met collega's in het Platform Innoveren vanuit docenten van Stichting Onderwijsarbeidsmarktfonds MBO (SOM). **MARJOLEIN ZINKSTOK**

Pats
En toen
kwam ik
actie

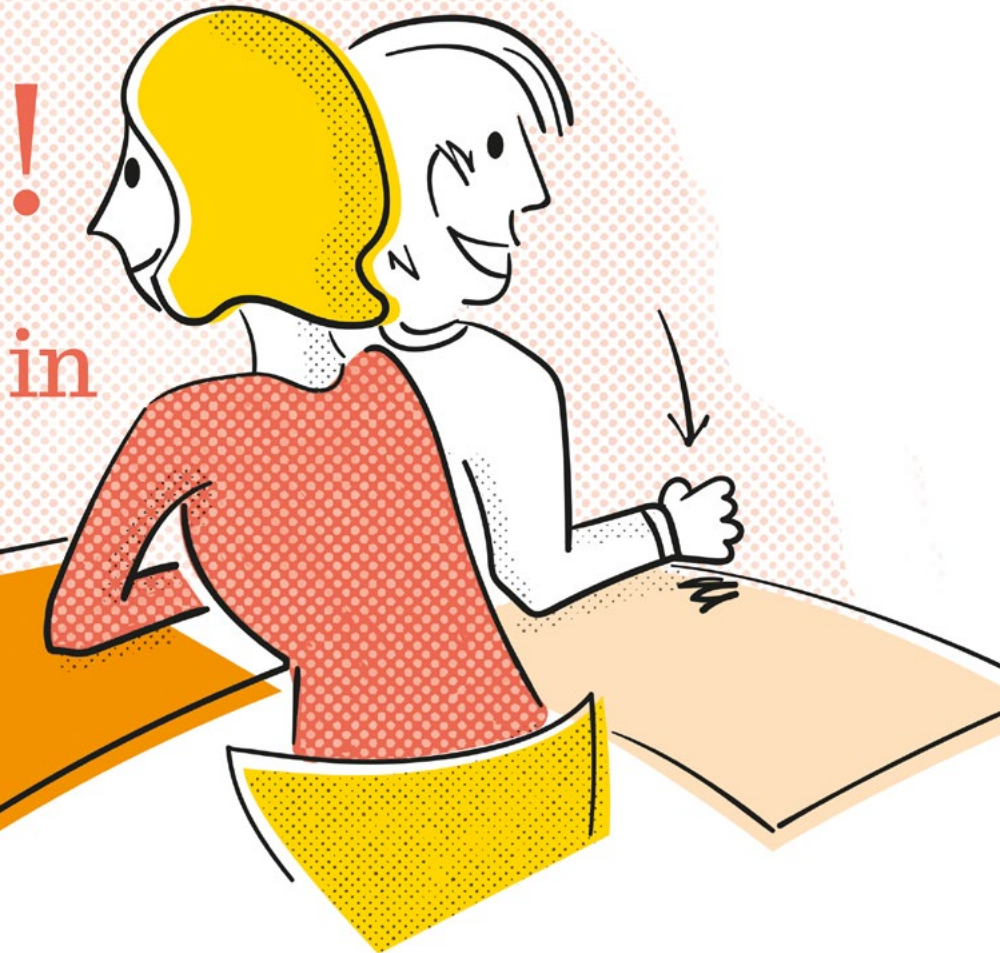
Ik vroeg ouderejaarsstudenten om in tweetallen les te geven aan jongerejaars, bijvoorbeeld over hoe je een nieuwe Windows-versie configureert. De eerste keer dat ze dat deden, zag ik meteen hun enthousiasme en ontwikkelingskracht. De druk om dat curriculum te herschrijven veranderde in plezier.' Heerink meldde zich aan als pionierend docent en ging met collega's aan de slag. Ze stelden een 9-stappenplan op dat de ouderejaars moeten doorlopen als ze lesgeven. 'De ouderejaars leren uitleggen en presen-

teren en de jongerejaars worden met drie docenten in de klas beter geholpen. Dat geeft veel power.' Heerink werkte de aanpak uit in een handboek dat online beschikbaar is (<https://wel-leren.org/>). De methode noemde hij 'Wederkerig Leren' (WeL).

Vervolgens bouwde Heerink de aanpak uit tot WeL-mentoring. Elke eerstejaarsstudent krijgt twee ouderejaars als mentor. Na een korte training door hogeschool Fontys begeleiden de mentoren de eerstejaars vakinhoudelijk en in hun persoonlijke vorming. Ze helpen de eerstejaars om te wennen aan de veel lossere begeleiding op het mbo en aan projectgestuurd werken. Zelf leren ze door WeL 21e-eeuwse vaardigheden als overleggen, afspraken maken en nakomen, uitleggen, jezelf presenteren, improviseren, en kritisch zijn op jezelf en anderen. Die geleerde vaardigheden sluiten ook aan bij het derde doel van Onderwijs 2032: persoonsvorming, naast kennisontwikke-

MET ZIJN WEL-PROJECT
WERD HEERINK IN
2017 ONDERWIJSPIONIER
VAN HET JAAR OP ROC
WEST-BRABANT

Ik ga het anders doen!

ling en maatschappelijke vorming. De studenten bekwamen zich ook in ICT-opleidingskwalificaties zoals gebruikers aansturen en leidinggeven.

EXCELLENTIEPROGRAMMA

Met het WeL-project werd Heerink in 2017 onderwijspionier van het jaar op ROC West-Brabant. 'Dat helpt voor verbreiding van een idee, mensen staan er meer voor open.' Inmiddels werken binnen zijn roc veel opleidingen van Media, Vormgeving & ICT met WeL-mentoring. Bij Zorg & Welzijn zijn ze ermee bezig. 'WeL-mentoring wordt nu ontwikkeld als afdelingsoverstijgend excellentieprogramma. Dan

lukt verbreding naar andere sectoren waarschijnlijk het beste.' Wat ook helpt, is dat hij steun krijgt van een docent met een sterke positie binnen het roc. 'Hij realiseerde zich door mijn vragen dat studenten eigenlijk altijd bij hem komen als ze hulp nodig hebben, niet bij ouderejaars. Hij vond het wederkerig leren een mooi idee. Als hij dat uitdraagt, zo'n persoon waar de hele school op steunt, komt de vernieuwing verder.' Als onderwijspionier van het jaar werd Heerink ook uitgenodigd om presentaties te geven op andere scholen. Inmiddels gebruikt ook ROC Tilburg de WeL-aanpak en zo verspreidt die zich langzaam maar gestaag.

Tips voor pioniers

Maak collega's ambassadeur
'Zoek binnen je roc medestanders die achter je plan staan. Die vind je door in gesprek te gaan, door samen ideeën te ontwikkelen. Zelf ben ik in mijn team begonnen. Als je collega's meekrijgt, heb je ambassadeurs.'

Maak studenten ambassadeur
'Ik liet in 2017 de studenten het WeL-project presenteren voor het hele roc. Dat deden ze in poloshirts met de opdruk 'WeL slim'. Aan het eind hoefde ik alleen maar aan het publiek te vragen: hebben ze het goed uitgelegd? Ja dus. Als studenten vrolijk worden van je idee, motiveert dat. Collega's die eerst niet zo enthousiast waren over WeL, werden nieuwsgierig toen ze van studenten hoorden: wij vinden het leuk en spannend om lessen te geven, we leren ervan.'

Maak je idee tastbaar
'Een idee blijft een idee zolang je erover vertelt. Ik maakte een krant van de toekomst over mijn idee. Je moet het kunnen vastpakken, ruiken en voelen. Zorg dat het er leuk uitziet. Toon een vergezicht van waar het heen moet en laat het ze zintuiglijk waarnemen.'

Creëer honger en dorst bij andere docenten
'Gebruik de momenten waarop je collega's spreekt niet om je idee onder de aandacht te brengen, maar om uit te vinden wat hun vraag is. Collega's hebben pas wat aan mijn WeL-methode als ze antwoord zoeken op de vraag: hoe maak ik studenten actief in de les? Dan ontstaan honger en dorst naar een oplossing.'

Hoe ondersteunt ROC West-Brabant pioniers?

Sinds 2016 stimuleert ROC West-Brabant innovatie op een unieke manier: elk jaar roept het docenten op om pionier te worden en een vernieuwend onderwijsidee te ontwikkelen en uit te voeren. Ze krijgen dan een jaar lang begeleiding. Het enige inhoudelijke criterium is dat de student er beter van wordt. 'Per jaar zijn er gemiddeld 10 pionierende docenten', zegt Annelies Bok, beleidsadviseur van de Dienst Onderwijs en Kwaliteit (DOK). 'Met iedereen die zich aanmeldt, hebben we een intakegesprek. Daar is de leidinggevende bij. Betrokkenheid en steun van de

leidinggevende zijn voorwaarde om het idee uit te voeren. Ook moeten er minstens één collega - liefst het hele team - en een student bij betrokken zijn.'

Kritisch bevragen

Inspiratie, coaching en geld, dat is wat pioniers aan ondersteuning krijgen. Bok en haar collega's organiseren zes 'boostcamps' per jaar voor alle pioniers. Ze nodigen een externe spreker uit voor gezamenlijke inspiratie. Daarna gaan Bok en oud-pioniers één op één als coaches aan de slag met de pioniers. Elke pionier heeft een oud-pionier als kriti-

sche vriend. 'Het idee wordt op school regelmatig besproken in het team en bij voorkeur ook met studenten. Daar wordt het alleen maar beter van. Hoe meer mensen je erbij betreft, hoe groter de kans dat de innovatie slaagt en duurzaam is.'

Feestelijk

Het roc geeft zijn pioniers € 5.000 om hun idee uit te voeren. Die kunnen ze naar eigen inzicht besteden. Bok: 'Ze mogen het aan materiaal besteden, maar we zeggen: denk er ook aan om het in te zetten voor (ontwikkelings) uren in je jaartaak. Of koop expertise in, of bezoek een congres.' Aan het eind van het jaar presenteren de pioniers hun project roc-breed. Dat is een feestelijk event met een juryprijs en een publieksprijs voor het beste idee. 'We zeggen nu van tevoren: je presenteert aan het eind, ook als het niet goed gegaan is of als je voortijdig stopt. Van fouten en mislukkingen kunnen we ook leren.'

FOTO: PEXELS

IDEEËN VERBINDEN

Voor Heerink is duidelijk dat innoveren van docenten moet komen. 'Je moet vraaggestuurd werken. Het begint met de vraag die je jezelf als docent stelt: waarom lopen dingen niet zoals ze moeten lopen? Het management kan die vraag wel stimuleren, bijvoorbeeld door als speerpunt te kiezen: hoe betrek je studenten bij het onderwijs? Wát er gebeurt is minder belangrijk dan dát er iets gebeurt, dat erover wordt nagedacht.'

Heerink ontmoet graag andere pioniers, of dat nu binnen zijn eigen roc is of in regionale of landelijke netwerken. 'Het is prachtig om met gelijkgestemden te zijn, met mensen die 'ja' zeggen en doen. Daar krijg ik energie van.' Hij ziet dan ook het belang van

het landelijke Platform Innoveren vanuit docenten dat SOM dit voorjaar introduceerde: een online en offline ontmoetingsplaats voor docenten die innovatie-ervaringen, pioniersideeën en resultaten delen en elkaar inspireren. Ze hoeven dan het wiel niet helemaal opnieuw uit te vinden. 'Verbinding van ideeën is belangrijk. Gisteren hoorde ik presentaties van twee pionierdocenten die allebei bezig waren met geïndividualiseerd leren. De een deed dat vanuit het curriculum, de ander vanuit management. Die hebben elkaar nu gevonden. Samen kunnen ze hun idee versterken en verder komen.' ■

DE AUTEUR IS REDACTEUR EN
COMMUNICATIEPROFESSIONAL

Verder lezen

SOM is de Stichting Onderwijsarbeidsmarkt MBO en investeert in initiatieven, gericht op de toekomst van het werken in het mbo. Het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van werknemerszijde en werkgeverskant uit de mbo-sector.

*Aansluiten bij het Platform? Neem contact op met projectleider Martine Maes, info@sommbo.nl.
<https://www.sommbo.nl/som-platform-innoveren-vanuit-docenten-helpt-pionierende-docenten/>*

*Wederkerig Leren,
<https://wel-leren.org/>
Pioniers ROC West-Brabant,
<https://www.rocwbpioniers.nl/>*